СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 110. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 13 травня 1935. — VOL. XLIII. No. 110. Jersey City, N. J., Monday, May 13, 1935. THREE CENTS

ПОЛЬЩА ЗАНЕПОКОЄНА ФРАНЦУСЬКО-РОСІЙСЬКОЮ УГОДОЮ

ВАРШАВА. — До Польщі приїхав французький міністер заграничних справ, Пієр Ляваль, щоби приєднати й Польщу до французько-російської угоди.

Польський уряд на всі способи показує Франції своє невдоволення з російсько-французької угоди. Як Ляваль приїхав до Варшави, уряд постарався за те, щоб його не витали остентаційно й тому звернув його поїзд на меншу стацію, де не було нікого крім представників уряду й преси.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ПОМОЧІ АНҐЛІЇ ПРОТИ ІТАЛІЇ.

ЛОНДОН. — Анґлійська преса й уряд чимраз більше заклопотані можливістю війни Італії проти Абисинії.

Французький уряд просив уряд анґлійський, щоб на спілку з ним напер на уряд Італії, щоби він заперестав ворожі кроки в Африці.

ЗНАВЦІ ПРО ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКОВИ В ХАРКОВІ.

ЛЬВІВ. — В ч. 9. журналу „Назустріч" поміщено статтю українського мистця Павла Ковжуна про памятник Шевченка у Харкові під заголовком „300 тон педесталу". В тій статті критик признає, що різьбар М. Манізер та архітект Ландбарґ, творці памятника Шевченка, виконали свою працю як фахівці з пієтизмом, зробили все можливе, щоб дати монумент якнайкращий. Він признає, що навіть усі робітники, що працювали над монументом, були гарні люди, про що свідчать їх спогади в пресі. А проте памятника не можна вважати за досягнення української мистецької культури. Якби праця була спочивала в руках українських мистців, пише Ковжун, отих, що живуть на Україні, чи таких як Архипенко, що живуть поза границями України, то тоді булоб інакше. Памятник Шевченка є твором грубого натуралізму, що є в Совєтах признаний офіціяльним мистецтвом. А як стоїть справа з мистецького боку, то бачимо з таких завваг Ковжуна:

„З мистецького боку памятник більше як скромний. Сильветка памятника робить враження якоїсь театральної дії, без звязку з собою, а не звязкого, гармонійного, скомпонованого твору.

„Вийшло так, що це не монумент, а бронзова ілюстрація якоїсь складної дії людей ріжного часу і ріжних станів, історичні моменти, получені з моментами напівсучасними, в характерії алеґорії".

„Ґрупа з миколаївських часів „салдата" або „червоноґвардійця" з селянином з похиленим прапором — естетично несприймальна, чужа навіть такій композиції".

Найбільше слово у справі памятника мала спеціяльно до цього зорґанізована „політична комісія", з якої ані один член не грішив навіть елементарним знанням з обсягу мистецтва. Тому: „Памятник Шевченкови в Харкові, при величезних зусиллях праці, ніяк не осягнув своєї мети, а тимбільше не став ні твором українського мистецтва, ні памятником ґеніяльному поетови, мистцеви в житті, людині з перечуленою душею — в одній особі і бунтареви і творцеви. Не може він бути українським местецьким твором уже й тому, що не має в собі ніяких українських мистецьких елементів, що для автора памятника залишились чужі, непережиті, а може й незнані".

РОЗУМНІ ЖЕЛАННЯ.

ЛЬВІВ. — Між старокраєвими великодними бажаннями знаходимо такі „Веселих і тверезих Свят".

НИЩАТЬ СТАРИЙ КИЇВ.

ЛЬВІВ. — З Києва доносять, що большевики нищать старі будівлі Києва. Між іншим знесено старинне кладовище „Аскольдову Могилу", де поховані герої, молоді студенти, що впали в нерівнім бою з червоним наїзником під Крутами, і Січові Стрільці Черник, Загаєвич і товариші, що впали в бою під Мотовилівкою. Ті могили знищено.

РІДНИЙ КРАЙ І АМЕРИКАНСЬКА ІМІҐРАЦІЯ.

ЛЬВІВ. — Під таким заголовком поміщено у великодному числі „Діла" статтю д-ра Любомира Макарушки, ґенерального секретаря УНДО. В тій статті він порушив справу взаємновідносин між краєм і українською заокеанською еміґрацією, опираючись на інформаціях, які висилає з Америки до „Діла" д-р С. Демидчук. Читаємо там таке: „Д-р Демидчук висловив погляд, що українська американська преса не зовсім правильно і з національного становища не все доцільно реаґує на політичні події в рідному краї". У звязку з тим автор приходить до такого висновку:

„Частина української американської преси не дбає про те, щоби вірно інформувати про відносини в Старому Краю; вона задовольняється ролею ментора у відношенні до тих кругів і до тих осіб, які відповідають за цілість національного життя в Старому Краю. Ця преса обмежується до критики провідних чинників у Старому Краю, вона їх лає, часто-густо в неперебірчивий спосіб, та вказує їм шляхи і напрямні їх поступування. І це роблять не тільки якісь невеличкі неважні провінціональні пресові орґани; це робить, на жаль, і частина поважної української преси. І вона не в силі охоронитися від такої невідповідальної політичної демагоґії. Виходить наскрізь дивоглядна ситуація. Деякі пресові українські американські орґани вмішуються активно в політику Старого Краю, критикують на своїх сторінках потягнення старокраєвого політичного проводу, а при тім усім виявляють повне незнання дійсности та реальних умовин, серед яких жиє та в яких працює громадянство Старого Краю".

Зі змісту цеї статті виходить, що злочин американсько-української національної преси полягає в тому, що вона підпирає в Америці допомогу боєвій акції й критикує краєвий провід за його політику супроти Польщі, визнаючи її угодовською, нерозумною і шкідливою.

ФРАКИ И ПРИВАТНІ АВТА В МОСКВІ.

Як повідомляє московський кореспондент „Кельніше Цайтунг", Юст, на останній виставі весняних мод у Москві виставили не тільки балеві сукні пань, але і перший совєтський фрак, що зрештою зовсім нічим не ріжниться від гарно вшитих фраків капіталістичної Европи. — Число осіб, що мають приватний самохід, у Москві раз-у-раз збільшається. Багато людей дістали авто від уряду як нагороду або премію. Інші виграли самоходи на льотерії. В Москві тепер є 779 приватних машин і 1,200 приватних мотоциклів.

НОВА МЕТОДА ЛІКУВАННЯ.

До Німеччини за згодою уряду приїхав японський лікар д-р Гіокушу Такіяма, великий спеціяліст в „акупунктурі" — стародавній методі лікування в Японії за допомогою уколів і випалювання ріжних місць на людському тілі. Гітлер нездужає віддавна на горло і безсоницю. Берлінські лікарі, не маючи змоги помогти йому, порадили стрібувати нової методи.

ВПАВ У КРИНИЦЮ.

30-літній фармер Олекса Галіпчук в Айтуні, Саск., копав криницю. Коли його витягали з неї, під самим уже верхом увірвався шнур і він упав 23 стопи вниз на дно криниці. Його витягнено доперва годину після нещасливого випадку, з поломаною ногою й іншими покаліченнями. Відставлений до шпиталю, приходить до здоровля.

УМЕРЛА „ЧУДОДІЙНА" ДІВЧИНА.

Вісім миль від Оттави померла на фармі 19-літня „чудодійна" дівчина, Мейрі Ан Гравелі. Вона була хвора чотири роки. Тому місяць вона відчула в собі „чудодійну" силу і до неї почали приходити недужі люди для зцілення. Троє людей доказують, що померла дівчина їх вилікувала. Пані Амедея Пуатра вже змаленьку мусіла ходити на милицях. Вона вийшла з дому „чудодійної" дівчини без милиць і тепер зовсім уже здорова. Алфред Норманд мав спаралiжовану руку й ногу. Він мусів підпиратися палицею. Померла дівчина зцілила його. Тепер він здоровий. Жозеф Клеру був глухий на одно вухо. Померла дівчина також його зцілила. Тепер він чує зовсім добре зціленим вухом. Місцеві люди з такою пошаною відносяться до померлої дівчини, що мабуть збудують капличку на тому місці, де вона похована.

П. С. СВИФТ РОЗКАЗУЄ ПРО НОВУ РУЇНУ УКРАЇНИ.

Недавно повернувся з подорожі по совєтській Україні кореспондент лондонського тижневика „Евервер", П. С. Свифт. Він подорожував без совєтських провідників, отже й міг заглянути туди, де совєтські повожаті не водять чужинців. Ось як представляє він теперішню Україну:

„Спустошені поля тягнуться, як далеко сягає око. Подорожній є найбільше вражений повною відсутністю худоби та звірят. Ніде не видно ні вола, ні корови; а як де і побачите коня, то це самі кістки, обтягнені шкірою, і його страшний вигляд вас лякає. Підчас переїзду, що тревав 18 днів, ми не бачили жадного кота ні собаки; вони згинули раніше від людей. Не видно теж ніякої домашньої птиці. Господарства є цілком спустошені. Ще доїжджаючи до Немирова (колись найбогатша околиця), ми переїздили через невелике село, що нараховує 29 господарств. Усі хати стояли пустками, з вибитими шибами й зо спустошеними дворами і садками. В цілій околиці ніякої живої душі. На моє здивоване запитання наш погонич пояснив, що все населення вислано на Сибір. У 1932 р. це село ухвалило не йти в колгоспи і жити своїм господарством, а за це сконфіскували в нього половину збіжа. Коли наступного року не зародило і селяни почали ховати рештки, передчуваючи голод, то за це покарано їх вивезенням на Сибір". Свою статтю автор кінчить закликом до світу: „Україна жде свойого визволення".

УСПІХИ КІНОВОЇ АРТИСТКИ.

Кінова артистка Тамара Десні, з походження Росіянка, якій наказали виїхати з Англії, дістала з ріжних кінців краю від 40 Анґлійців листи, щоб стала їх жінкою. Таким робом вона, як анґлійська піддана, зможе залишитися в Анґлії. Артистка, на жаль, замужня і не могла приняти ніодної пропозиції. Покищо анґлійська поліція дозволила їй залишитись у Лондоні ще рік.

СЕЛО ВЕЛИТНІВ.

Бретонське село Анмер має 150 мешканців ростом від 1.80 до 2 метрів. Париські біольоґи та гігієністи вислали туди окрему комісію, щоб прослідила, які причини цього надмірного їх росту. Вчені ствердили, що велитні відзначаються дуже слабим умовим розвитком. Є здогад, що деякі складники у землі, змішані з поживою, впливають на цей неприродній фізичний прояв.

ЗАБОРОНА УКРАЇНСЬКИХ ІМПРЕЗ.

Від кількох місяців не можуть українські установи в Сяніччині добитися дозволу від староства на найневинніші імпрези. Не вільно давати ні аматорських вистав, ні концертів, ні відчитів. Ось кружкови „Р. Ш." заборонило старство уладити відчити про віддовження села в Морохові, Мокрім та Боську, ось філя „Просвіти" в Сяноці не може відіграти песи „Безталанна", ось у селі Чертежі заборонено аматорську виставу і т. д. і т. д. А одинокий мотив усіх тих заборон — огляд на „публичну безпеку"...

МАМИ — БЕСТІЇ.

Недавно тому знайшли селяни з Чорногузів (Буковина) у криниці коло жидівського окопища труп дитини-дівчинки. Жандармерія ствердила, що дівчинка мала більше-менше рочок і її насамперед задушено, а потім кинено у криницю. Арештовано дівчину Засинку, що призналася до вини. — В Глібоці знайшли люди під деревом скриночку, в якій був труп новонародженої дитини. Здається, що дитину насамперед задушила, а потім підкинула під дерево кримінальна мама.

НОВА ВИПРАВА ПО СКАРБИ.

До Казабланки прибув на днях анґлійський корабель „Верасіті", що пливе на остров Кокос, положений на Тихому океані, шукати скарбів, які зберегли там, як каже поголоска, перед сто роками пірати. За тою поголоскою скарби представляють вартість 25 міліонів фунтів стерлінґів. Залога корабля складається з капітана Артура Мак Фарлена, ґеольоґа, двох інжинірів, двох жінок членів залоги і пятьох моряків техніків. Виправа забезпечилася всякими потрібними приладами. Капітан Фарлен вірить, що йому вдасться знайти скарби, бо вже підчас попередньої експедиції знайдено поодинокі золоті монети. Остров Кокос невеличкий, 6 км. довгий, 5 км. широкий і є вульканічного походження. Належить до републики Костаріка, яка держить на ньому свою залогу в силі 10 вояків. Ця залога й має бути охороною для англійської експедиції. Поправді буде пильнувати сподіваних скарбів в інтересі свого уряду.

ДОКТОР ЦЕЛЛЯРИЙ.

Большевицька „Правда" пише: „В місті Одесі живе хірург Целлярій. Операції над хорими доктор назначує без згоди родин, а часто і проти дозволу самої паціентки. З рідними доктор устійнив зовсім новий спосіб розмови: саркастичну насмішливість з легкою примішкою хуліганства. Це робить він на те, щоб до нього не приходили хорі. — Якась Роґінська (Жидівка) прийшла до Целлярія запитатися про стан своєї хорої матери. — Зайдіть до мене на кватиру вечором, поговоримо... Коли Роґінська прийшла вдруге до лічниці і попросила перепустки до хорої, доктор покрутив головою, лукаво засміявся і відповів: „Щоб пригорнути, не може бути й мови". В тій формі доктор повідомив Роґінську про смерть її матери. Пізніше доктор Целлярій додав: „Ті Євреї думають, що мають довго жити. Який книговодець дав на це посвідку?"

БОРОТЬБА МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ І СЕНАТОМ ЗА „НАЙРУ"

ВАШИНҐТОН. — Між президентом Рузвелтом і провідниками демократичної більшости в сенаті прийшло до отвертого зриву за питання, на як довго треба продовжити обовязуючу силу закона про відбудову краю.

Сенатська більшість стоїть за те, щоби продовжити „Найру" тільки до 1-го квітня 1936-го року, тоді, як президент хотів би продовження на повні два роки. Президент дав це виразно до зрозуміння провідникам демократів, але ці далі стоять на своїм. Вони кажуть: як президент хоче довшого продовження, хай постарається, щоби прихильники уряду в палаті послів переперли перші це продовження.

БОРОТЬБА ЗА БАНКОВИЙ ЗАКОН.

ВАШИНҐТОН. — Як заповіджено було при ухваленню банкового законопроекту в палаті послів багато сенаторів почали проти цеї ухвали завзяту опозицію. Провідником опозиції є сенатор Ґлас, відомий знавець банкових справ.

Як голова банкового комітету, сенатор Ґлас почав негайно переслухання в справі цього проекту й підчас переслухання гостро нападав на прихильників проєкту, що ставали перед комітетом як свідки.

ЛЕТНИЧІ МАНЕВРИ ОТОЧЕНІ ТАЙНОЮ.

ГОНОЛЮЛЮ. — Що сталося далі з 46 літаками, котрі вилетіли звідси збитою формацією в дорогу до Мидвей Айленду, не відомо, бо уряд наложив на всі вістки про ці маневри цензуру. Не вільно подавати вісток про ці маневри ні ґазетами, ні радіом.

Деякі ґазети догадуються, що уряд хоче переконатися про практичність вилету літаків з воєнних кораблів та осідання літаків на поклади пливучих кораблів.

БОРОТЬБА ЗА БОНУС ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Коли прихильники бонусового закона Петмена аґітують завзято серед членів конґресу, щоб зєднати досить голосів на переголосування вета президента, за закон Петмена заявляється в публичній промові Джесі Джовнс, предсідник Реконструкційної Фінансової Корпорації.

УРЯД ВИТАЄ АДМІРАЛА БИРДА З ПОВОРОТОМ З БІГУНА.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд з президентом Рузвелтом на чолі витав офіціяльно віцеадмірала Бирда, коли він висідав з корабля, вертаючися зі своєї виправи до південного бігуна.

Президент Рузвелт у своїй привитальній промові підносив заслуги виправи для ріжних галузей науки.

БАТЬКО АРЕШТОВАНИЙ ЗА СМЕРТЬ ПЯТЬОХ ОСІБ.

НЮ ЙОРК. — Дня 29-го березня почали тут хоріти члени родини Фредерика Ґроса, 49-літнього урядовця одної хемічної компанії. По якімсь часі всі померли: Наперед помер 10-літній син, три дні по нім 3-літній, потім умерла 38-літня жінка Ґроса, Катерина, а ще пізніше інші діти: 5-літній син та дві дочки, з котрих одна мала 7 літ, а друга півтора року.

Вимертя цілої родини в такім короткім часі збудило підозріння влади. Хоч лікарі, що оглядали вмерлих, приписали смерть природнім причинам, поліція почала слідство. Зроблено автопсію тіл і в них відкрито отрую, таліюм сульфат, рідко вживану в промислі. Поліція переконалася, що отруя походила зі складів підприємства, в котрім працював батько родини. Батька арештовано.

Поліція ще не знає мотиву злочину; хіба, що йому тяжко було удержувати родину за 20 долярів на тиждень, яку він діставав за свою роботу.

ВИПОЗИВАВ $125,0000 ВІД ТЕСТЯ.

ШАРЛОТ (Норт Каролайна). — Присячні судді признали 29-літньому Ф. Брендонови Смитови відшкодування в сумі 125,000 долярів від його тестя за те, що цей своїми намовами довів свою дочку розвестися зі своїм чоловіком, позовником Ф. Брендоном Смитом.

Підчас процесу, що викликав широке зацікавлення, батько зізнавав, що він не впливав на дочку, щоби вона розвелась. Дочка сама зізнавала, що вона позовника не любила, що вона вийшла за нього для маєтку та що батько її до розводу не намовляв.

Позовник поставив свідків, які збивали кожде твердження жінки. Він зізнав, що йому було тяжче працювати, ніж перед шлюбом, що мусів часто пильнувати жінки, як вона впилася.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ БОНУС

Ціла Америка занята тепер боротьбою за ветеранський бонус. За нього побиваються, ясна річ, передовсім ветеранські орґанізації, як Американський Леґіон. Проти нього виступають ріжні суспільні діячі, між ними „радіовий священик", о. Чарлз Коклин, котрий взиває своїх слухачів посилати до конґресменів і сенаторів протести проти бонуса. Його слухачі справді післали сотки тисяч телеґрам, але сенат заявився за проєкт. Незадовго він прийде до підпису президента Злучених Держав. Президент загрозив, що він цю ухвалу заветує. Він певно це зробить, і тоді в конґресі піде нова боротьба, бо прихильники бонуса добиваються, щоб конґрес переголосував вето президента кваліфікованою більшістю.

Тимчасом бонус для ветеранів у такій формі, яку пропонує Петмен, заслугує на те, щоб його закинути. Цей проєкт каже урядови негайно виплатити всі зобовязання уряду супроти ветеранів великої війни. Це остаточне викінчення справи є власне тим, що має промовляти за прийняття пляну Петмена. Мовляв, скінчили справу й уже нею ніколи не будемо журитися. Будемо мати з ветеранами спокій.

Скільки нас цей спокій буде коштувати? Має це коштувати два міліярди долярів з верхом. Якби уряд мав ці гроші, то це може ще не була би страшна справа. Одначе уряд їх тепер не має. І якби мав, то вжив би багато корисніше на інші справи. А що найважніше, він їх може роздобути хіба дорогою позички, а позичка не значить нічого іншого, як обтяження народньої господарки на будучі роки, на будучі покоління. Отже всетаки святого спокою не будемо мати. Не будуть нам канькати ветерани, то буде нам канькати уряд чи інші вірителі.

Петмен каже, що він придумав хитрий спосіб на роздобуття потрібних грошей: що й гроші будуть і віддавати не треба. Радить він пустити в рух вексли, видрукувавши відповідну суму державних нот (себто векслів). Він нічого не каже про покриття для цих довгів, про покриття, за яке кожда держава дбає, коли пускає в рух нові вексли. Значить, його не буде. Який наслідок цього буде? Буде такий, що гроші подешевіють. Значить, прихід кожної людини зменшиться: за нього вона вже менше дістане добра, як досі. Хто найбільше через це потерпить? Ті, котрі мають такі зарібки, що не дають збільшитися. Отже робітники.

Бонусовий проєкт Петмена це приклад клясового законодавства, яке вкладає суспільний тягар на плечі одної кляси. Як такий, він заслугує на загибіль.

МИР І ВІЙНА В ЕВРОПІ ЗАЛЕЖАТЬ ВІД АНҐЛІЇ

"Splendid isolation" (блискуча осамітненість) — така була політика Анґлії в другій половині 19-го віку. Велика світова держава не потребувала собі союзників і спільників у війні, бо вона й без того панувала над морями й океанами. І перед світовою війною 1914 року Анґлія стояла осторонь від европейських справ, хоч була в „потрійній згоді" з Францією та Росією. Але аж до початку війни ніхто не знав, з ким піде Анґлія. Були в Анґлії впливові політики, які доказували, що Анґлійцям треба бути невтральними у війні центральних держав проти Франції та Росії. Німеччина просто рахувала на невтральність Анґлії. Колиб у Німеччині були знали, що Анґлія вмішається у війну, то може й не починали би були війни. В Берліні виступ Анґлії, на боці Франції і Росії вважали за вияв „анґлійської криводушности" і саме до Анґлії в Німеччині мали найбільшу ненависть (відома в часі війни німецька „молитва" „Ґот, штрафе Енґлянд!" — Боже, покарай Анґлію!).

Аж до березня 1935 р. Анґлія додержувалася своєї політики „блискучої ізоляції". Анґлія не звертала великої уваги на зброєння Німеччини, мабуть з тої причини, що Анґлійці не вважали можливим заборонити Німеччині зброїтися. Може бути, що в Анґлії сподівалися, що Німці, здійснивши свою рівноправність з іншими народами щодо зброї, заспокояться і не будуть грозити своїм „опанцирненим пястуком".

Але в цьому політика Анґлії помилилась. Поласувавши, Гітлер дістав іще більший апетит. Німеччина зброїться на землі, в повітрі і на воді! Німецькі міністри заявляють перед цілим світом, що ніхто їх не примусить припинити відбудову армії. Відвідини Гітлера анґлійськими міністрами Саймоном та Іденом у Берліні більше переконали Анґлію, що відроджується в Німеччині не тільки воєнна сила, але й віджвають старі великодержавні пляни панування не тільки над Европою... В Анґлії зросли занепокоєння. Анґлійський уряд мерщій розбудовує морську й повітряну фльоту. Анґлія бере провідну ролю в нарадах міністрів Франції й Італії в Стрезі.

Сам премієр-міністер Анґлії, Мек Доналд, небувало ґостро осудив політику Німеччини, після наради в Стрезі: „Німеччина знищила шлях до миру. Німеччина домагається для себе такої військової сили, якій більша частина держав булаб віддана на ласку і неласку. Політика Німеччини привела скорше до розятрення ніж до миру. Німеччина не придбала чести й симпатії, якої собі хотіла, а тільки збудила недовіря у всіх народів Европи".

Очевидно, Анґлія, виступаючи проти Німеччини, має на оці передовсім свій власний інтерес. В Анґлії бояться, що Німеччина, після перемоги над Францією, схоче потім помірятися силами і з Великою Британією.

Нема сумніву, що пересторога Анґлії буде мати свій вплив на Німеччину. Своєю незручною дипльоматією Німеччина вміла поставити проти себе пів світа у війні 1914—1918 року. Повторити війну проти трох великодержав, Анґлії, Франції й Італії, сучасна Німеччина мабуть не відважиться. В цій справі голос Анґлії має вирішальне значіння.

В. Р.

ПРО КИРИЛА, ПРЕТЕНДЕНТА НА ПРЕСТОЛ РОМАНОВИХ

В недільнім додатку до віденського журналу **„Фолькс-Цайтунг"** з дня 7. м. м., знаходимо інтересну статейку про теперішнє життя відомого претендента на престол Романових, великого князя Кирила, в якій читаємо між іншим таке:

„Таврійська палата, колишня казково гарна мармурова резиденція династії Романових, вона сьогодні — в маленькім селі в Бретанії. І це всього скромненький собі хутір, ця нинішня царська палата тут; навіть не вілля, а двоповерховий і зле опалений будинок. „Лє Кремль Мінйон", кажуть про останню царську резиденцію бретонські селяни, тобто — „чепурненький Кремль". Але легкий глум того йменя не має в собі нічого злобного, навпаки — в ньому є щось ніжно уважливе, і трохи не кохаюче. Бо селяни й рибалки Бретанії це—наскільки йде про Росію — явні монархісти. Вони того високо аристократичного московського скитальця, що від якогось часу жиє між ними, називають — повні своєрідно інтимної гордині — „нотр чар" (наш цар), і вони у своїй богобійности й добродушности молять у Господа, щоб можна йому було при допомозі ласкавого провидіння повернути на престол предків знову. Правда — наш бідний „нотр чар" не має на свій поклик тих сто міліонів вірних піддавних, якими коверзували колись його попередники, затеж є в нього кілька тисяч вірних приятелів, які сердечно витають його скрізь, де він тільки покажеться.

„А зрештою Кирило, за своїми інтенціями цар усієї Росії, найвищий наставник усіх православних і потаємний маєстат, тимчасом на скитальщині в Бретанії, показується доволі рідко. На прогульки автом у нього нема грошей, а на проходи — часу. Він ось увесь день занятий необхідними ділами безперестанного правління, нехай і на скитальщині. І хоч його „Лє Кремль Мінйон" своїм виглядом зовсім такий, як і всі інші французькі хутори, то він є всетаки осідком горячково працюючої централі, яка сіттю своїх звязків намагається обхоплювати простори всього, але здебільша тільки в її уяві істнуючого світа. Цеж у розпорошенню поза сімома океанами проживають нині білоросійські еміґранти. В Харбіні мають вони свої леґіони, на Монтмартр свої нічні льокалі, в Сальоніки нужденні кватири, в Канаді селянські оселі, а в кожну неділю стоять вони навколішках на просторі всіх пятьох континентів перед чудесними — а по потребі і звичайними — образами і призивають ласки милосердного Господа на те, щоб осоромлена матушка Росія була визволена, а цар Кирило засів на престолі своїх батьків.

„Тобто правильніше: на престолі своїх стриків. Бо претендент, у якому російські еміґранти добачують свойого законного монарха, це стриєчний брат убитого царя Миколи Ц. і його законний наслідник після смерти великого князя Миколи Миколаевича. Іншим великим князям вільно було наладити собі нове життя, вибираючи собі чисто громадянські професії, від шефа репрезентації по великих маґазинах до статиста в моліввуді включно. Щож — це вже таке невмолиме життя, і воно тому й не диво, що собор недобитків династії Романових, що два роки після розгрому царської Росії зібрався на наради в однім плохенькім готелі в Парижі, уважав таки необхідним приладитись до вимог нової дійсности, уневажнюючи на протяг „непевного часу" всі колишні постанови, що обовязували в життю членів царської династії. Один тільки Кирило гадав покористуватись правом свобідного вибору якоїсь горожанської професії. Він волів відректися на протяг кількох літ приємности другого сніданння, а часом і руму до голого чаю, ніж зобидити маєстат свойого царського походження заробітками на хліб насущний.

„Тепер же товаришами його самоти є три останні найвірніші з вірних: ґраф Сетґашін найвищий маршал двора, барон Аксель фон Тотенлєбєн, що як перший пілкоморій має обовязок дбати про дуже ощадне ведення двірської кухні, і адютант князь Константин Ґаліцін. Зокремаж в останньому часі довелось цим трьом достойникам повнити службу в жагуче приспішеному темпі, а то тому, що саме тепер настали для Кирила після довгого ряду невідрадних років перші кращі дні на засланню. Можнаб навіть сказати: дні щастя, принесеного Кирилови зі Сходу двома лицарями в самоту бретонського села. З них один японський віконт Нотакі, а другий ґенерал Тунґ. Рухливий, невеличкий постаттю Японець, один з найвищих урядовців при цісарськім дворі в Токіо, передав Кирилови привіт братньої дружби від володаря Японії. А ґенерал Тунґ, просто великан ростом, поважний і маломовний, мав доручення сповістити, що Канґте, син небес і цісар країни Манчуко, добачує в особі Кирила одинокого законного репрезентанта Росії і відновлює дипльоматичні звязки між своїм цісарством і білою Росією.

„Притім авдієнційний прийом обидвох азійських дипльоматів відбувся по щонайстрогіших формах двірського церемоніялу. Цар Кирило явився у прикрашенім відзнаками уніформі маршала, а ґраф Сетґашін асистував як міністер царського двора. Промови були виголошені мовою французькою, причім ґенерал Тунґ відчитав свою промову з червоно полякерованих табличок, тоді, як японський віконт мав перед собою лист мистецько прикрашеного перґаменту. Потім же, як офіціяльний прийом скінчився, вдався Кирило з обома екселенціями в довшу і дуже ласкаву розмову, після чого наступила врочиста трапеза з восьмох страв. Звичайнож не являється на столі Кирила більше, як дві або три страви. А брав участь у тій царській трапезі ще й третій чужинець, а саме сеньор Фернандо Олібарец, відомий на увесь Париж банкир. Цей добродій ось побіч того, що він банкир, є ще й послом та уповноваженим міністром дрібненької середньоамериканської републики Ель Сальвадор у Франції. А та мала република це була перша з усіх держав, що відновила дипльоматичні звязки з домом Романових тай визнала Манчуко. Вона навіть покинула була у своїм часі Союз Націй тому, що цей на основі звіту Літтона заборонив своїм членам визнавати на основі міжнароднього права нову владу в манджурській столиці Гсінґкінґ. Увесь світ ломав собі тоді голову над тим, чому саме такий карличок, як той Ель Сальвадор, так дуже спішився визнавати Манчуко, бо політичного резону не побачиш у цім випадку ніде. Але мабуть знав би вияснити все шановний сеньор Фернандо Олібарец основно й без решти, він, якого банк звик фінансувати постачання зброї у великих розмірах.

„І отак от повстав в маленькім селі Бретанії союз, що обєднав Японію, Манджурію, Ель Сальвадор і білу Росію, союз, що покищо являється більше предметом історичної билиці, ніж справжньої політики. І покищо воно може і справді так. Та всетаки ніхто нині не всилі сказати, чи та дипльоматична забавка у Кремль Мінйон не означатиме колись важливої дати в історії нашої епохи".

Д-р Остап Грицай.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

И. С., Балтімор, Мд. — Опишіть. В першу чергу зберіть те все, що відноситься до питань, поставлених у квестіонарі. Крім того напишіть свій спомин, а з нього використаємо все, що буде можливо.

В. Будзиновський.

ВМИРАЮЧИЙ ДРОТАР

(Оповідання).

(1)

Іван Рештик, круглий сирота без маєтку, зачав заробляти на хліб насущний пастухом у заможніших господарів. Бувало так, що саме тоді, коли надійшов мандрівний дротар і в господаря Рештика дротував глиняну і залютовав бляшану, посудину, малий Іванко був дома і не мав ніякої роботи. Хлопчина цікавий був : тій роботі дротаря пильно призирався.

— Коби лиш дріт, то я сам втяв би таку штуку! —погадав собі.

Гадав, що такий дріт Бог зна, що коштує. Будучи раз в місті, і побачивши на дверях залізного краму вивішений також дріт, спитав Жида несміло, чи продав би йому, на пробу, лиш за пять крайцарів?

Івась дуже здивувався, що дріт такий дешевий. Він ризикував тих пять крайцарів тільки на те, щоби зорієнтуватися, яка ціна дроту. Дістав стільки, що здротував би горнятко. Саме таке, яке оноді збила на двоє донька його господині.

Щасливий вернувся до села і до хати. Крадьки взяв черепя і пішов за стодолу пробувати щастя. Робив крадьки, бо не хотів, щоби з нього сміялися, як тої штуки не втне. Мозолився з годину. По годині побіг до хати показав горнятко дівчині, котра його була збила. Похвалився, що то він здротував. Дівчина вхопила горнятко і побігла до мами.—Дивіть, момо! Івась здротував. Цілком так, як той словацький дротар.

Господиня взяла горнятко, оглянула його і спитала:

— То ти змайстрував се?

— Як би я мав кліщики, то зробив би ще ліпше. Самими пальцями незручно робити, — відповів хлопчина.

Коли пару днів пізніше тріснула ринка, господар привіз з міста звій дроту і кліщики. Івась здротував ринку так, як то мандрівний словацький дротар був би зробив. Коли в бляшанім ведрі зробилася діра, Івась сказав господареви:

— Купіть цину, кольбу, квас і сальміяк, то я залатаю.

Мандрівного дротаря господиня вже ніколи не кликала. Дротував і лютувнав пастушок Іван.

Вість про се розчеслася по селі. Неодна господиня, щоби не ждати, аж в селі появиться дротар, ішла до Івася. В міру вільного часу Івась дротував посудину в інших господинь. Все щось дістав за се. Нарешті порахував, що йому ліпше бути дротарем в громаді, як пастухом в одного господаря. Господар відпустив його, бо розумний і добрий був. Не дивувався і не сердився, що Івась хоче заробити більше, як годен заробити пастух.

Баби в селі не товкли посудини так завзято, щоби Іван мав роботу що днини і без упину. Виробивши се, що було побите чи подіравлене, Рештик мусів довший час дармувати. Розпитав, як би то дістати право заробляти як мандрівний дротар, поплатив усі драчки, дістав потрібні документи і пішов.

Довгі літа ходив Рештик по цілім краю. До рідного села приходив що року на цілий місяць. По місяці знов мандрував у світ.

Одного року Рештик знов зявився в селі і сказав:

— Я вже застарий на таку поневірку. Кому вже, так як мені, шістьдесять років, той вже повинен відпочити... Як має защо. Я моїх зарібків не пропивав.

На продаж була в селі мала хатчина. Кімната, пекарня і комора. До хати була притворена мала стайня. До тої стайні Рештик увів дві кози. Шопи не було, тож сіно пішло на стрих хати. До тої хати ще належав садок і невеличка сіножатка.

В селі всі знали, що за хату Рештик заплатив готівкою. Люди ломили собі голову, який маєток він може мати.

— Не знати, чи він годен би цілу свою світлицю вимостити самими срібними ґульденами? — сказала кума.

— Ей, кумо! — відповіла друга. — Дротар призбирав би такі маєтки? Було би добре, як би ґульденами покрив половину світлиці. Се також велика сума гроша.

Що Рештик міг би половину кімнати покрити срібними ґульденами, вірила половина села. Всі хотіли би довідатися правду, та Рештик був дуже „потайний". Про своє багатство не хотів з ніким балакати. Люди нарешті не знали, що про нього думати. Не сумнівне було тільки те, що гроші мав.

— Заробляв ціле життя, — люди казали. — Добре заробляв. Ціле своє життя не потребував ніким журитися, бо був без родини, лиш сам один на світі. Такий міг щось прищадити.

Рештик не журився тим, що в селі про нього балакають. Хоч може й мав більший покладний гріш. нічим не показував сего. Він лиш показував, що жиє вдоволений своєю хатчиною. Більша йому не була потрібна. Він сам господарив без наймита і без наймички, бо й сам варив собі. Варив ліпше, як неодна господиня. Хоч за зарібком не питав, то всетаки, як хто приніс якусь роботу, зробив.

— Добре й те, — казав тоді. — Буде на тютюн.

Так Рештикови пройшов дальший десяток років і він в добрім здоровлю дожив сімдесятки. Хто не знав його минулого, той, дивлячися на нього, не доміркувався би, що він вже такий старий. Він держався ще цілком просто. Високий був, костистий і худий. Волосся сиве, щетинясте. Таксамо сива й щетиняста борода. Волося і борода були пристрижені і подобали на дротяні щітки. До стрижія вислужений дротар не ходив. Рештик сам стриг себе перед черепом зеркала тими ножицями, котрими різав залізну бляху.

Хоч ніхто не чув, щоби Рештик мав яких свояків і в селі ніхто не признавався до своячтва з ним, то раз показалося, що таки є якийсь дуже далекий кіл у плоті. Стара дівка Анна Скипа була Рештикови тіточною сестрою братанича доньки маминої сестри. З побожности вона не вийшла замуж, бо її ніхто не сватав. Тому кільканацять років заснувала комітет непорочних дівиць і до смерти була головою комітету. Злобні люди в селі звали її „непорочна голова".

Люди довго не знали, що непорочна дівиця Анна Скипа посвоячена з Рештиком. Колиж хтось, не знать хто, вість про се пустив між людей, баби стали їй і йому ліпше призиратися і знайшли фамілійні подібности: він був високий і вона висока; він худий, вона ще худіша; вона скупа, він також не розмітував грошей. З того, що вони мабуть свояки, не користав ні він, ні вона. Рештик не заходив до Скипи, Скипа минала хату Рештика.

Була вже пізна осінь. Одної днини по селу розійшлася чутка, що Рештик занедужав. Дівчину, котра прийшла до нього з горшком, щоби здротував, попросив зайти до коновала. Коновал, Ілько Чалапак, був славний на всю околицю. Людей лікував так добре, як і худобу.

— Нехай усі доктори медицини сховаються зі своїми мудрощами! — казали люди.

Коновал прийшов до Рештика, випитав, оглянув його і пізніше прислав йому велику фляшку якоїсь медицини. Рештик лежав під кожухом: постогнував і попивав медицину, прислану коновалом.

Хати села стояли розсіяні по цілій долині, так далеко одна від одної, що баба, стоячи на порозі своєї хати, хоч як кричала, не годна була сваритися з сусідкою, що стояла на своїм порозі. Хата Рештика стояла на горбку, покритім садовиною. Криша, що виставала понад дерева саду, гордо гляділа на хати внизу. Її господар раз коло разу обертався з боку на бік, за кождим разом призираючися годинникови, чи від останніх трох ложок медицини. вже минула година. Як минула, то знов заживав три ложки, бо такий був приказ коновала.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДЕ ГОЛОВНА ДІЄВА ОСОБА?

В Англії святкують урочисто 25-ліття панування англійського короля Юрія. З того приводу відбуваються в англійській столиці звичайні в таке свято паради, походи, привіти, промови, величання, тощо.

З другого боку діються там річи, які ледви чи можливі деинде в світі, в якій іншій монархістичній країні. Виступає, приміром, англійський король з подякою до парляменту й говорить про себе „я", а не „ми", як звикли говорити інші пануючі. Говорить про давні часи історії, але не про свій рід, а про славний англійський парлямент. Хвалиться не своїм давнім родом, а чваниться, що англійський парлямент є матірю інших парляментів у світі. Моя палата, каже він, була колискою — не мого роду, а — парляментарних інституцій. Англійська конституція, каже він, славна тому, бо вона дозволила Англії перестояти тяжкі потрясення без утрати вольностей.

Чиїх вольностей? Вольностей короля? Вони були хоронені найкраще, як король був абсолютним монархом. Ці вольности похоронено давно. Нині англійський король величає вольности англійського народу.

Про чиї права говорить король, коли він каже, що парлямент їх забезпечує? Королівські? Королівські права були найкраще забезпечені, як ніхто їх не міг нарушувати, себто коли король правив по своїй волі. Нині королівські права обмежені докладно волею парляменту, а парлямент представляє права народу.

Англійський король з нагоди 25 літ свого панування каже Англійцям, що не він панував, а панував англійський нарід.

ПОЩО ПАРАДА?

Колиж так, то спитатися можна: пощож тоді ця парада?

Відповідь на це дає один факт з цілої ювилейної паради. Коли англійський король вїжджав у старе місто „ситі оф Лондон", перед ратушем міста проти нього вийшов посадник міста з мечем у руках. Королівська карита задержалася й король доторкнувся меча, котрий держав посадник міста. Щойно потім королівська карита поїхала в місто, серед грімких оплесків зібраної публики.

Яке значіння має ця церемонія? Що значить меч у руках посадника міста? Що значить діткнення меча королем?

Є це повторення давньої традиційної церемонії з часів лицарства: Коли один володар віддавався в руки другого, признавав його над собою старшиною, як це тоді називалося, своїм „сувереном", а себе його, як це тоді називалося „васалем", він клав свою руку на меч свого суверена, піддаючися в цей спосіб під його владу.

Тепер нам ясно, яке значіння мала церемонія між королем і посадником „ситі оф Лондон": цею церемонією король піддававсь у владу посадника міста. Цим він сказав, що вїжджає до „ситі оф Лондон" під тою умовою, що буде шанувати всі вольности горожан. Цим він неначе врочисто перед тисячами людей клявся шанувати права народу в „ситі оф Лондон".

Тепер ясно, чому публика оплескувала крок короля. Своїми оплесками Англійці зазначили, що вони добре знають англійську традицію, що вони не є раби короля, але вільні люди, та що англійський король це тільки голова уряду, який виконує волю англійського народу.

АНГЛІЙСЬКА ТРАДИЦІЯ.

Тепер ми можемо побачити звязок церемонії між королем і парляментом та церемонії між королем і посадником „ситі оф Лондон". Обі церемонії мають ту саму думку. Назверх людині, необізнаній з англійською історією, вся англійська монархістична традиція може видаватися тільки пустою церемонійністю, але простудіювавши її ближче, побачимо, що англійська традиція має глибоку розумову основу.

Такусаму основу має інша церемонія, яка розіграється, наприклад, при відкриттю нової сесії парляменту. Приходить король до парляменту, щоби виголосити престольну промову, але застає його двері закриті. На його стукання, з середини питаються його: „Хто там?" Король відповідає: „Король!" Питаються: „А чого хоче король?"—„Король хоче згідно з конституцією радити з парляментом над законами". „А чи обіцяє король шанувати права парляменту? Чи обіцяє король не вязнити нікого без судового дозволу? Чи обіцяє король шанувати ненарушність мешкання?" І так далі.

Король складає обіцянку, що буде шанувати кожду з тих вольностей, і щойно тоді йому відчиняють двері і він входить до парляменту.

Можемо собі легко уявити, що відчувають Англійці, читаючи в ґазеті опис цеї церемонії. Воне знають, що мають певні права. Вони знають далі, що їх предки за ці права боролися проти короля та ці права добули. Вони знають, що як король захоче ці права обмежити, то їм прийдеться за ці права боротись.

Чи тепер можна дивуватися, що нарід з такими традиціями держиться кріпко своїх вольностей, тоді як інші народи, які не мають традиції боротьби за свободу, свободи не цінять і її легко на чиїнебудь руки зрікаються?

СЬОГОДНІШНЯ ОДЕСА.

В „За Индустрію" з 4. квітня 1935 р. читаємо про Одесу м. і. таке:

Місто подобає на підмальовану бабусю — зпід злізаючої краски виступають вибої, щілини, каміння, що розсипається. На Пушкінській вулиці є невеличний домик, а на дверях прибита табличка: „Тут жив Пушкін". З вулиці цей дім нічим незамітний, маленький, двоповерховий, та ввійдіть на подвіря, побачите на-пів розвалену терасу, звалища, сміття. Будинок міської ради, побудований славним італійським архитектом Бернардаціем, запущений, на подвірі купи снігу змішаного зі сміттям, протікає дах, вибиті вікна. А оперовий театр, який щодо краси суперничає з париською Оперою? — в що він перемінився, із протікаючим дахом, із обідраною позолотою, з вибертим оксамітом крісел!

Вечором місто потопає в темряві — всього кілька кварталів центральних вулиць освічені. На інших вулицях зрідка світяться ліхтарні, а окраїни, замешкалі доми, цілі райони в темряві.

Літом у місті замало води. В Одесі є доми, що не дістають води увесь рік, бо зимою вода замерзає в рурах, а літом тиск води такий слабий, що не все доходить і до першого поверха. Трамваєвих возів не вистарчає.

На Жана Морі, що був відомий як загорілий рояліст, якобінська юрба уладила погоню. Вкінці Морія зловили. Юрба кричала:

— На ліхтарню з ним! На ліхтарню!

— Коли воно вам справляє приємність, то прошу, — сказав Морі, а потім додав: — Та я сумніваюся, чи через те будете краще бачити!

КВЕСТІОНАР

ЗВЕРНЕНИЙ ДО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА, ЯК ТЕЖ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ЗБІРКИ СТАТИСТИЧНИХ ДАТ ДО ІСТОРІЇ НАШИХ ГРОМАД.

Назва місцевости. ______________________________

Приблизне число Українців, що живуть у тій місцевости. ______________________________

Коли осіли в тій місцевости перші українські іміґранти і звідки вони прибули. ______________________________

____

При яких роботах заняті наші робітники. ______________________________

____

Скільки має місцевість українських товариств. ______________________________

Чи є українська церква (або церкви). ______________________________

Чи є Український Народній Дім. ______________________________

Чи є українська школа ______________________________

Скільки є українських бизнесів і які. ______________________________

____

Чи є українські професіоналісти (лікарі, адвокати, вчителі, аптикарі і т. д.). ______________________________

____

Чи є українська бібліотека (або бібліотеки). ______________________________

Чи є орґанізації тут родженої української молоді; а як є, то скільки їх? ______________________________

____

Замітніші події з життя громади. ______________________________

____

____

____

Просимо дати відповіди на ті питання, а зібраний у той спосіб матеріял вислати по змозі якнайскорше на адресу „Свободи". Імена тих, що зберуть ці матеріяли, будуть поміщені в Пропамятній Книзі У. Н. Союза.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ" В ПРАЗІ

(Комунікат).

Загальні збори товариства „Музей Визвольної Боротьби України" в Празі відбулися 8-го квітня 1935 р. в присутності 51 членів під головуванням акад. проф. д-ра С. Смаль-Стоцького. Збори відкрив за відсутністю голови Т-ва, акад. проф. д-ра І. Горбачевського, що не міг прибути на збори через хворобу, його заступник, проф. А. Яковлів.

Збори насамперед вшанували повстанням память покійного проф. В. Біднова, що був членом-фундатором товариства та довголітнім членом управи товариства.

Серед справ, внесених на порядок денний, центральне місце займали звідомлення управи про діяльність товариства й Музею за звітний рік і про стан збіркової акції на будову Українського Дому в Празі.

З особливим одушевленням вислухали збори лист президії Української Парляментарної Репрезентації у польському соймі та сенаті з дня 1-го квітня 1935 р., де повідомляється про те, що Українська Парляментарна Репрезентація внесла на біжучий рахунок товариства 1,000 зл. як жертву на Український Дім у Празі. Вислухавши цей лист, загальні збори одноголосно при бурхливих оплесках ухвалили таку резолюцію: „Загальні збори товариства „Музей Визвольної Боротьби України" в Празі, дня 8-го квітня 1935 р., високо оцінюючи моральну та матеріяльну підтримку товариства й Музею, яку Українська Парляментарна Репрезентація виявила своєю жертвою 1,000 зл. на будову Українського Дому в Празі та надісланням ласкавого листа з 1-го квітня 1935 р., висловлюють високоповажаним панам послам і сенаторам щирий привіт і глибоку подяку".

Після обговорення звітів управи та директора Музею, а також акту ревізійної комісії, збори приняли такі резолюції, внесені управою: „1. Загальні збори щиро вітають розкинених по всьому світі жертводавців на Український Дім у Празі та закликають українське громадянство й надалі одностайно підтримувати Музей Визвольної Боротьби України та його збіркову акцію на Український Дім у Празі; 2. Загальні збори висловлюють подяку всім тим особам, установам та організаціям, що своїми жертвами річей прислужилися до поповнення Музею Визвольної Боротьби України, а також його постійним співробітникам; 3. Усвідомлюючи ролю і значіння преси, загальні збори висловлюють свою подяку всім українським періодичним органам за їх прихильне ставлення до товариства „Музей Визвольної Боротьби України" взагалі та збіркової акції на Український Дім зокрема".

Після затвердження звітів управи та уділення їй абсолюторії загальні збори приступили до вибору управи та ревізійної комісії. З огляду на те, що дотеперішній незмінний голова товариства й управи, акад. проф. І. Горбачевський, листовно повідомив збори, що через хворобу він не може надалі сповнювати обовязків голови, а тому просить збори не виставляти його кандидатури, щоб не ускладнити виборів, збори вибрали головою товариства й управи акад. проф. д-ра С. Смаль-Стоцького. Крім того до складу управи ввійшли: проф. А. Яковлів (заступник голови), проф. д-р А. Артимович, Є. Вировий (скарбник), проф. Б. Мартос, проф. С. Сірополко (секретар) і делеґат Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, акад. проф. д-р С. Смаль-Стоцький, що є тепер головою товариства „Музей Визвольної Боротьби України", та два делеґати Українського Університету в Празі: проф. Д. Дорошенко та проф. О. Мицюк. До ревізійної комісії ввійшли: для ревізії касових справ — проф. д-р В. Гармашів, доц. І. Кабачків та І. Мірний; для ревізію Музею—Д. Козицький, М. Россіневич і проф. В. Садовський.

Далі загальні збори на внесення управи одноголосно вибрали почесними членами товариства акад. проф. І. Горбачевського та К. Лисюка за їх заслуги для товариства і приняли у звичайні члени товариства 14 осіб і 3 українські орґанізації.

Накінець загальні збори ухвалили подякувати щиро колишній управі, зокрема акад. проф. д-рови І. Горбачевському за цінну й продуктивну працю в товаристві, почесним жертводавцям-добродіям Музею Визвольної Боротьби України К. Лисюкови та Я. Макогонови за їх дотеперішню допомогу товариству, директорови Музею проф. Д. Антоновичеви, скарбникови Є. Вировому та акад. проф. д-рови С. Смаль-Стоцькому за провід на загальних зборах.

ПЕРЕМІНИ В НІМЕЦЬКІЙ ЗАКОРДОННІЙ ТОРГІВЛІ

ЗНАЧНІ ПЕРЕСУНЕННЯ В НІМЕЦЬКІМ ПРИВОЗІ І ВИВОЗІ ЗА 1934-ТИЙ РІК.

(Оригінальна кореспонденція з Берліна на основі фахових інформацій д-ра Г. Вольфа).

Що кажуть числа?

Вже при першім погляді на недавно видану статистику закордонної торгівлі Німеччини за минулий рік запримічуємо, які великі зміни заходять тепер у Німеччині. „Великий купець" Німеччина переорієнтовується, себто пересуває свої купівлі й вивіз.

Можна тут завважити, що до збільшення німецького привозу, який зріс на 12%, причинилися в першу чергу европейські краї, а саме східні та південно-східні. Найбільше зріс привіз з Мадярщини, що майже подвоївся, а також з Сарської области. Замітно піднісся привіз із Швайцарії, Чехословаччини, Польщі, Румунії, Югославії, Болгарії, Голяндії, Бельгії, Люксембургу, Італії та Еспанії, коли рівночасно значно упав привіз з Англії та передовсім Франції. При привозі з заморських країв видимо підвишку з полудневої Африки, французького Марока, Туреччини, нідерляндської Індії, британської Маляї та з полуднево-американських републик Бразилії і Чіле. З другого боку виказує упадок привіз з британської Індії, Китаю та найбільше із **Злучених Держав,** з яких довезено до Німеччини на 110 міл. німецьких марок, себто майже 25% менше як у минулому році, і вкінці з **Канади.** Загальна сума німецького привозу з заморських країв упала із 45.7% на 42.5%, коли рівночасно привіз із европейських країв відповідно до цього піднісся на більше як 3%. В европейськім привозі замітна й дальше зростаюча тенденція, бо коли в першім півроці виносив він трохи понад 50%, то в третім кварталі піднісся вже на 62%, а в четвертім понад 66%; це вже незвичайно замітний розвиток.

Чого вчать нас ці ввозні статистики? Тут ясно бачимо все зростаюче **пересунення німецького привозу в користь европейських країв.** Інакше мається річ з німецьким вивозом. Тут запримічуємо відворотний рух і загальний білянс виказує немале **збільшення вивозу до країв позаевропейських,** яких участь у цілій вивізній торговлі Німеччини зросла з 19% в році 1931 та 1932 на майже 22% в році 1933, 23.4% в році 1934, а в четвертім кварталі 1934-го року на більше як 25 відсотків. Знаходимо тут дальше цікаві поодинокі висліди. Коли загальний вислід виказує упадок німецького вивозу, то до **заморських** країв зменшився він тільки на 8%, але до Европи вже на 16%, себто з 3,801 міл. німецьких марок у році 1933, впав на 3,188 міл. німецьких марок у р. 1934. З цього припадає на втрачений російський ринок 5 відсотків; сильну участь в обиженні бере Франція, зате вивіз до Мадярщини, Румунії, Італії, Польщі, Ірляндії, Греції, Великої Британії, Швеції, Югославії та Португалії піднісся. Це в більшій части краї, в яких Німеччина більше купувала. 8-відсоткове зниження до позаевропейських країв спричинене в першій черзі зменшенням на 1/3 вивозу до **Злучених Держав** та 20% до **Канади;** в обох випадках іде про сильних купців, які тепер у своїх вивізних білянсах виказують значне зменшення німецьких купівель. Азійський торг виказує, не зважаючи на щораз більшу конкуренцію Японії, значний зріст німецького вивозу, а саме на 7%, що доказує, що німецькі якісні товари і при нижчих цінах товарів з країв з підупалою валютою можуть теж вдержатися на ринку. Відсотково беручи, було найбільше збільшення вивозу до Туреччини, британської Індії і Палестини. Загально сказавши, вдалося Німеччині після шахтівського „нового пляну" вирівняти своє дуже пасивне сальдо з цілою низкою заморських країв. **Чого вчить нас німецький вивізний білянс за 1934 рік?** У загальнім замкненні виказує німецька торгівельна статистика 1934 р. привозову надвишку на 284 міл. німецьких марок, коли в році 1933 виказано було ще 668 міл. вивізної надвишки. Цей великий дефіцит повстав головно з причини згаданого вже упадку німецького вивозу до деяких европейських країв. Бо замісць 1,500 міл. марок надвишки вивізної за 1933-тий рік, Европа виказує тепер тільки 627.8 міл. марок. З цього виходить, що Німеччина купувала, наскільки їй вистарчило сил, та що не слід говорити про якесь змагання самої Німеччини до відокремлення від світового ринку або про її автаркійні пляни. Навпаки, зріст німецького привозу вказує на оживлення внутрішнього німецького ринку, а саме внаслідок розбудови та переведення програми для збільшення числа занятих робітників, що найкраще заперечує наведені закиди.

Колиж Німеччина кінчить свій торгівельний білянс з заморськими краями за 1934-тий рік загальним пасивом 903.3 міл. марок у порівнанню з 345.8 міл. марок у минулім році, або коли Німеччина, без огляду на все, ще за 60 міл. нім. марок більше ніж в минулому році купила в заморських краях, то це іншими словами значить, що заморські країни не купують досить багато в Німеччині. Це означає для них цю небезпеку, що будуть змушені й ту частину свого вивозу, яка припадає на Німеччину, ступнево спрямовувати до інших европейських країв. Цьому можуть заморські краї запобігти тільки в цей спосіб, коли старатимуть збільшити свої закупна в Німеччині. Деякі країни вже пізнали, що набудуче їм вигідніше задержати для себе цього доброго купця, Німеччину, якої консумова сила все росте.

Коли ряд країв, з якими торгівельний білянс був пасивний, перейшов до системи клірінґової, то цим пошкодив він не тільки світовій торгівлі, але й собі. Бо чим більше клірінґових умов, тим більше терпить на цім вільний і ріжносторонний обмін, від якого одиноко залежить оживлення світової вивізної торгівлі. Дуже влучно й отверто висловився до цього питання при нагоді відкриття цьогорічного „Липського ярмарку" міністер господарства, д-р Шахт, який у „новім пляні" визначеною самовистарчальною політикою спрямовує до забезпечення існуючого тепер привозу та до піднесення обмінної торгівлі, сказавши, що Німеччина хоч-не-хоч мусить тільки звідтам сирівці привозити, де зможе їх дістати в обмін за свої товари. Нам жалко, сказав провідник німецького господарства, коли англійський торговець вовною, від якого ми здавна купували полуднево-африканську вовну, відпаде з перепродажної торгівлі, бо ми можемо тепер купувати вовну не інакше, як тільки в дорозі компензації, і то безпосередно в полудневій Африці. Нам теж жалко, що австралійський продуцент вовни не може тепер свого продукту збути в Німеччині, бо його ввізна орґанізація не передбачає ще прямого товарообміну з Німеччиною. Й жалко нам, коли ми не в змозі купувати вовну і від найбільшого продуцента світа, Злучених Держав, а мусимо своє запотребування покривати в цих країнах, в яких ми не купували дотепер ніякої вовни. Ми тільки привитаємо це, як вдасться дорогою міжнародньої солідарности знайти умовини для залишення нинішнього примітивного поступування, а для введення натомісць всесторонньої торгівлі. А як довго цих умовин не знайдено, то ми змушені з огляду на своє самовдержання **ціле наше значіння яко консумента сирівців повним розмахом кинути на вагу й купувати тільки в того, хто зволить відбирати й наші продукти.**

Це дійсно поважне упімнення не сміє бути зіґнороване, коли серіозно хочеться запобігти нинішнім тенденціям світової торгівлі.

Якщо продовжуватисьме ця знижкова тенденція в заморській торгівлі Німеччини, то з цього можуть розвинутися нечувані можливости, передовсім для цих европейських країв, які досі не звязані з ніким клірінґовими умовами та зуміють застосуватися до окремих запотребовань Німеччини. Як приклад можна тут навести Мадярщину, яка, знаючи про велике запотребування Німеччини на олійне зерно та волокняні ростини, систематично переставила в цім напрямі ціле своє сільське господарство. Польща, Югославія й Румунія запізналися вже теж з методами для оживлення вивозу. Коли візьмемо під увагу величезне запотребування Німеччини на кукурузу, вовну, бавовну, волокна й олійне зерно чи ростини (поминувши багато іншого), то не буде перебільшення сказати, що цілий ряд европейських країв має дуже корисні вигляди для свого вивозу при зростаючій тенденції, але — за німецькі товари. Й для заморських країв ворота тут не замкнені.

Гість напоминає готелевого слугу:

— Прошу не помилитися та не заміняти моїх черевиків на інші.

— То виключене, прошу пана, бо всі інші мають цілі підошви!

ПОЧТОВА СКРИНКА

Питання: Скільки натуралізований горожанин має платити за одержання пашпорту на виїзд за границю? Куди мешканцеви маленького містечка звертатися по повні інформації в справі пашпортів та одержання відповідної аплікації?

Відповідь: Означена оплата виносить $9, котру платить кожний американський горожанин, тутешнього чи чужинецького роду, а в додатку один доляр за внесення аплікації, тобто разом $10. Потрібну аплікацію можна дістати від секретаря федерального суду, або на листовне жадання від: Department of State, Passport Division, Washington, D. C.

Питання: Мій товариш був депортований 1924 року до його рідного краю за нелеґальний приїзд. Пятнацять місяців пізніше одержав іміґраційну візу та повернувся як квотний іміґрант. Він вагається старатись про горожанство тому, що хтось йому наговорив, що його по депортації пустили до Злучениж Держав через помилку.

Відповідь: Від 4 березня 1929 р. чужинець, котрий був депортований, не може більше вернутись до Злучених Держав, хіба як дістане на це спеціяльний дозвіл від секретаря праці. Ваш приятель повернувся до Злучених Держав перед ухваленням того закона, котрого, розуміється, не можна до нього примінити. В той час, як він повертався, депортований міг поновно приїхати після одного року по депортації. Тому ваш товариш не може мати найменшого побоювання старатися про горожанство.

Питання: Чи це правда, що конґрес приняв закон, котрим дозволяє чужинцям, що прибули нелеґально перед 1 липня 1924 року, реєструватись так, щоби могли набути горожанство?

Відповідь: Це неправда. Відповідно до теперішних законів, тількі ті, що приїхали нелеґально перед 3 червня 1921 року, можуть леґалізувати свій побут через реєстрацію. Це однак не відноситься до політичних чи релігійних збігців, котрі мають право реєструватись, якщо їх не можна було депортувати перед 1 липня 1933 року, та коли відповідають іншим вимогам того закона. Реченець того виняткового права кінчиться з днем 3 червня 1935 року.

Ще перед кількома роками внесено до конґресу законопроєкт на продовження привілеїв реєстрації тим, котрі приїхали між 3 червня 1921 та 1 липня 1924 року. Інший проєкт недавно вніс департамент праці, а саме, щоб чужинець, який проживає у Злучених Державах безперервно десять років, міг реєструватись. Однак згадані пропозиції ще не попали під обради конґресу.

Питання: Вже два роки знаходжуся без праці, але не подавався на одержування публичної допомоги. Однак я бажав би дістати яку працю з федерального уряду, за плянами ріжних публичних робіт. Як можна таке заняття дістати?

Відповідь: Вбогі та безробітні люди дістають допомогову працю виключно з місцевого допомогового бюра. Першенство мабуть мають ті, котрі одержують допомогу в готівці. Їх вичеркнуть з допомогового списку і дадуть працю з заплатою, не більше як пятьдесять долярів на місяць. Хто знаходиться у крайній потребі, повинен без вагання записатись у льокальнім допомоговім бюрі на роботу.

Питання: Від часу мого приїзду до Злучених Держав, себто від 1921 року, я жив у малім містечку, де не було вечірньої школи. По анґлійськи говорю дуже слабо, а читаю та пишу теж таксамо. Чи можу дістати перші горожанські папери?

Відповідь: Апліканти не переходять іспиту при вибиранню перших паперів, ані знання анґлійської мови не вимагають від них. Коли памятаєте дату свого приїзду та назву корабля, на якім приїхали, можете зараз внести аплікацію на перші папери. Дістаньте формуляр ч. A-2213 у найближчім натуралізаційнім бюрі та попросіть кого, щоби вам виповнив. Долучивши дві фотографії та $2.50 почтовим переказом, треба переслати порученим листом до найближчого натуралізаційного бюра на адресу, виказану на аплікації. Других $2.50 платиться в суді при одержуванню паперів. Два роки пізніше будете управнені внести прохання на повне горожанство і тільки тоді вимагають від аплікапта зложення іспиту на доказ, чи знає він про основні факти відносно американського правлінны й історії.

ФЛІС.

БОЖЕВІЛЛЯ З НУЖДИ.

В селі Кшиж під Тарновом батько девятеро дітей, Станіслав Пипець, скористав з того, що його жінка пішла до Тарнова, завів пятеро своїх дрібних дітей до комори, звязав їм руки й завязав очі, а потім пружинним ножем позарізував. Опісля поклав свої жертви по старшині на підлозі, зачинаючи від 8-літнього синка, а кінчаючи на 2-літній донці. Злочинець віддався сам в руки поліції в Тарнові. Він каже, що вже два місяці носився з пляном убивства, а зробив це з безробіття та тому, бо від 1-го квітня мав втратити мешкання. Божевілля й озвірення рівночасно!

ВИКАЗ ДОПОМОГ УДІЛЕНИХ ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ЛЕМКІВЩИНІ У ЛЬВОВІ.

До дня 15 квітня 1935 року одержали допомогу такі села:

Святкова Велика, пов. Ясло, на руки о. Дмитра Ступака	зл.	100.00
Бортне, пов. Горлиці, на руки о. Івана Булата	„	150.00
Фльоринка, пов. Новий Санч, на руки о. Василя Хробака	„	100.00
Маластів, пов. Горлиці, на руки о. Павла Шуфлята	„	150.00
Завадка Романівська, пов. Сянік, на руки о. М. Жеплинського	„	200.00
Розтока Велика, пов. Новий Санч, на руки Еміліяна Паливки	„	100.00
Свіржава Руська, пов. Ясло, на руки Василя Судика	„	100.00
Мацина Велика, пов. Горлиці, на руки Марії Бубняк	„	100.00
Устє Руське, пов. Горлиці, на руки Івана Басалиги	„	100.00
Злоцьке, пов. Новий Санч, на руки о. Івана Качмара	„	200.00
Перегонина, пов. Горлиці, на руки Василя Костика	„	100.00
Гладишів, пов. Горлиці, на руки о. Андрія Злупка	„	100.00
Крива, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Гайдукевича	„	100.00
Баниця, пов. Горлиці, на руки Петра Феша, сина Івана	„	100.00
Мулик, пов. Новий Санч, на руки о. Івана Бугери	„	200.00
Лелюхів, пов. Новий Санч, на руки Івана Костева	„	150.00
Поворозник, пов. Новий Санч, на руки о. Павла Ваха	„	100.00
Воловець, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Гайдукевича	„	100.00
Вірхня, пов. Горлиці, на руки о. Андрія Злупка	„	100.00
Ждиня, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Ардана	„	100.00
Ясьонка, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Гайдукевича	„	100.00
Смерековець, пов. Горлиці, на рукй о. Василя Шевчука	„	100.00
Королева Руська, пов. Новий Санч, на руки о. І. Височанського	„	100.00
Більцерева, пов. Новий Санч, на руки о. Володимира Костишина	„	100.00
Конечна, пов. Горлиці, на руки Прокопа Урбана	„	100.00

В кількох випадках розділено допомогу не лише на ті села, до котрих вислано гроші, але також і на сусідні села, що належать до тої самої парохії. Допомогу розділювано дрібними квотами тим, які потерпіли від минулорічної повені і найбільше тої допомоги потребували. Крім вище наведених збірних допомог вислано ще 100 злотих на лікування хворих дітей з околиці Риманова через тамошнього лікаря і уділено дрібних особистих допомог на суму 140 злотих.

Досі розділено разом 3,190 злотих.

Гроші на допомогу Лемківщині просимо висилати на адресу: Земельний Банк Гіпотечний у Львові, вул. Словацького 14, з допискою „На рахунок Лемківського Комітету", а всі письма до того комітету просимо слати на адресу: Михайло Мавчак, Львів, вул. Косцюшка 5.

Всі українські часописи просимо передрукувати цю оповістку.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу.

Комітет Рідної Школи в Ню Йорку пересилає до Обєднання $132.60 для Рідної Школи в старому краю, а то: 1) Заходом Червоного Хреста Союза Гетьманців Державників, сот. 10-тої, окр. V. в Ню Йорку зібрано в церкві св. Юрія $103.60.

Збірку переведено в квітну неділю, Великодні свята і в неділю провідну.

2) Збірка в пушки при церкві св. Юрія, Стефана Гиси з доручення бр. св. Михайла, від. 1. Провидіння, принесла $29.

При цій нагоді нюйорський комітет Рідної Школи доповнює імя І. Савицького, як жертводавця $2 в часі нюйорського віча 14. квітня.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На просвітні цілі для Лемківщини.

На повищу ціль заколядував Гурток Молоді $44.65.

Жервували по $2: о. Тарнавський, В. Босий, А. Ґелета; по $1: П. Копчак, Дорка Мор, В. Баран, П. Тупяк, Павлина Сігай, С. А. Пельц, Марія Меріляк, І. Гудила, Й. Кукура, В. Луцишин, Д. Павлик, Каліпчук, К. Базік, І. Чайка, А. І. Кальба, В. Сейбол, Н. Форемський, Катерина Роман, С. Базар, Марія Мартинович, Павлина Авраменко, М. Бучко, Анна Гладунова, Анна Ґораль, М. Сурмач, А. Кліменко, С. Дзвонек, М. Близнак, Катерина Платош; Н. Н. $1.05; М. Шеґрин 75 ц.; по 50 ц.: Л. Клепач, Й. Копчак, С. Подложевич, А. Марко, І. Бабінець, М. Журат, Ольга Вертуці, Тома З., В. Г., Перей; по 25 ц.: Олександра Копчак, Марія Присташ, Й. Россі, М. Комсічик, Г. Малярський, П. Сабат, Дж. Болт, А. К., Марія Тандиряк, Н. Н. Дрібними датками 35 ц.

Колядували: Михайло Котлярчик, Григорій Цап, Михайло Сапка, Степан А. Пельц, Василь Сейбол, Єлисавета Луцко, Анна Луцишин, Марія Солтис і Марія Москерінц.

Коляда другого гуртка молоді:

Жертву зложили: Б. Клисувець $1.50; по $1: Г. Цап, М. Голяк, Платош, М. Сапка, Томцюк, М. Цапик, Полянський, С. Базар, С. Костецький, М. Легавчук, М. Сова, М. Босаковська, С. Мельник, Т. Копка, О. Роман; по 50 ц.: Т. Чех, Салак, Валлась, Ольга Віртуці, Кохановський, Е. Дубанюк, Н. Н.; А. Фальбусь 35 ц.; К. Кондрачук 30 ц.; Ситницький 25 ц. — Загальна сума $20.90. — Розходу було $2.95. — Осталося $17.95.

Колядували: Михайло Журат, Ольга Віртуці і Василь Мельник.

Теодор Чорний в Вілмінгтон, Дел., перевів збірку на лісту ч. 204.

Жертвували: бр. св. І. Хрестителя, відділ 247 У. Н. Союза, $2; Т. Чорний $1; Т. Ґула $1; по 50 ц.: Н. Кравчишин, П. Сас, Т. Трут, М. Базилюк, М. Марцінишин; І. Гичка 25 ц. — Дрібними датками 40 ц. — Загальна сума $7.15.

Ті гроші переслано до Комітету Допомоги Лемківщині в Ню Йорку.

Сестрицтво Непорочного Зачаття Пр. Д. М. з Перт Амбой, Н. Дж., на лісту ч. 48 переслало гроші в сумі $5 теж на руки Комітету.

Збірка на лісти в Ню Йорку.

Йосиф Копчак зібрав на лісту ч. 14: П. Тупяк $1.10; Дорка Мор $1; В. Баран $1; по 50 ц.: М. Репета, А. Клепач; А. Копчак 25 ц.; решта дрібними. — Разом $4.45.

Іван Роман зібрав на лісту ч. 8: по $1: Ю. Калитчук, П. Петров; по 50 ц.: І. Риц, В. Кобзор, І. Дата; по 25 ц.: І. Павоціц, Евгенія Кругальнц. — Разом $4.

Михайло Журат зібрав на лісту ч. 6: С. Ростецький $2; по 50 ц.: С. Костюк, М. Журат; Анна Барняк 25 ц. Решта дрібними. — Разом $3.35.

Григорій Цап зібрав на лісту ч. 2: Д. Павлик $1; по 50 ц.: В. Босий, В. Тарнопільський, В. Мелак; по 25 ц.: Марія Фурка, Дж. Скач, М. Шебрин. Решта дрібними. — Разом $3.35.

Теодор Копка зібрав на лісту ч. 5: по $1: М. Бойчук, І. Калиник; по 50 ц.: А. Ґелета, М. Дарчук; М. Шебрин 25 ц. — Разом $3.25.

Стефан Костів зібрав на лісту ч. 43: М. Борон $1; по 50 ц.: С. Костів, І. Сивак; по 25 ц.: І. Поліщук, В. Скомський. — Разом $5.50.

Михайпо Сапка зібрав на лісту ч. 10: по 25 ц.: Й. Настін. Г. Тимчишин, І. Сапка, Джов О. Дрібними 15 ц. — Разом $1.15.

За часопис „Наш Лемко" зібрано $4.20.

Загальна сума з коляд, ліст і часопис „Наш Лемко" виносить $101, які вислано через Обєднання до Просвіти у Львові на руки Лемківської Комісії.

Призначено: 1) $57.15 на 100 примірників „Наш Лемко", як цілорічна передплата.

2) $19 на 50 примірників „Дзвіночка", як цілорічна передплата.

$4 звернено редакції „Наш Лемко" за надіслані часописи.

$10 призначено на господарські книжки для 8 селян із ліського повіту, котрі сидять у тюрмі, на руки д-ра Степана Ванчицького, а по перечитанню мають бути звернені до мандруючих бібліотек.

$10.85 призначено на книжки до мандруючих бібліотек.

Комітет щиро дякує всім оранізаціям, жертводавцям і тим, що переводили збірки, за їхню щиру працю.

Взиваємо теж усі громади до спільної праці для ратування Лемківщини.

За Комітет:

Степан А. Пельц, предс.
Олекса Роман, секретар,
Іван Чайка, касієр.

МОЛОДОМУ ДРУГОВИ

Лиш раз бува весна на рік,
Раз цвіти розцвітають,
А на короткий людський вік
Раз молодість буває.

Зривай же цвіти на весні,
Тоді, як розцвітуться;
Шануй же молодости дні:
Не вернуться, минуться.

Із чаші мудрости усім
Напоюй ум нектаром,
Щоб юні дні в життю твоїм
Не змарнувались даром.

П. І.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(23)

Відділ з 8 чоловіків шукав у високій траві коло пів години, але вони не могли знайти й сліду Обровського, славного колись бігуна, що мав грати Пролева в фільмовім образку Ормена. Накінець валка почала посуватися далі, сумна, мовчалива. Під вечір вони знайшли місце під новий табор.

Сумно виправа засіла до вечері. Майже ніхто не бачив і ніхто ні слова не сказав про це, що Наомі Медисон, славна зірка з Голівуду, прислугувала їм до вечері. Їх мозки були заняті трагічними подіями дня, чорною будучністю та дивною долею Обровського...

Як Басути напали на валку, Станислав Обровський знайшовся в найбільшім переломі свого життя. Він одідичив по своїх родичах чудову будову тіла, але оточення його все захороняло й пестило. Він усе дивувався, як він може добути з себе стільки відваги, скільки від нього ждало його оточення. Ось тут була його проба.

Як тільки посипався перший рій стріл, він скочив з воза, на котрім їхав, та втік у високу траву. Як продирався крізь неї, то поводився, як утікаюче звіря: він думав тільки про те, як йому втекти. Але не ввійшов іще і десять кроків, коли стрінувся лице в лице з великанським чорним дикуном.